

Η ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΑ ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΕΩΣ **ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΜΙΣΘΩΤΩΝ**

Η καταγγελία της συμβάσεως εργασίας (απόλυση) ιδιωτικών υπαλλήλων

Η καταγγελία της συμβάσεως εργασίας των ιδιωτικών υπαλλήλων, που είναι αορίστου χρόνου, γίνεται βάσει των συνδυασμένων διατάξεων του Ν. 3198/55 και του Ν. 2112/20. Τούτο ισχύει σήμερα για ολόκληρη τη χώρα, αφού η κατά της ανεργίας ασφάλιση των μισθωτών (που ετίθετο ως προϋπόθεση) έχει επεκταθεί σ' όλη την επικράτεια.

Έγκυρη είναι η καταγγελία της σχέσεως εργασίας, εφόσον γίνει εγγράφως και καταβληθεί η νόμιμη αποζημίωση (άρθρο 5 παρ. 3 Ν. 3198/55). Το έγγραφο της καταγγελίας κοινοποιείται στον απολυόμενο μισθωτό (μαζί με την καταβολή της αποζημιώσεως) και, επίσης, εντός 8 ημερών στον Οργανισμό Απασχολήσεως Εργατικού Δυναμικού. Αν ο απολυόμενος αρνηθεί να υπογράψει για την παραλαβή του εγγράφου της καταγγελίας, τότε αυτή του κοινοποιείται με δικαστικό επιμελητή, η δε σχετική αποζημίωση κατατίθεται στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων στο όνομα του δικαιούχου.

Η απόλυση του υπαλλήλου μπορεί να γίνει είτε κατόπιν έγγραφης προειδοποίησεως, πριν από ορισμένο χρόνο (ανάλογα με τα χρόνια υπηρεσίας αυτού στον ίδιο εργοδότη) είτε αμέσως, χωρίς τήρηση προθεσμίας, αλλά και πάλι εγγράφως(1). Στην πρώτη περίπτωση, την κατόπιν προειδοποίησεως (προμηνύσεως κατά την έκφραση του νόμου), καταβάλλεται στον απολυόμενο υπάλληλο αποζημίωση ίση προς το μισό του χρόνου της προμηνύσεως(2). Στη δεύτερη, την άνευ προειδοποίησεως καταγγελία, καταβάλλεται σ' αυτόν αποζημίωση ίση προς ολόκληρο το χρόνο προμηνύσεως.

Καταγγελία της συμβάσεως εργασίας πριν ο μισθωτός κλείσει δίμηνη υπηρεσία.

Εάν η καταγγελία της συμβάσεως εργασίας αορίστου χρόνου γίνει από τον εργοδότη πριν ο μισθωτός κλείσει δίμηνη υπηρεσία, δεν οφείλεται αποζημίωση στον τελευταίο, λόγω καταγγελίας της συμβάσεως. Η καταγγελία, όμως, πρέπει να γίνει και στην περίπτωση αυτή εγγράφως και να αναγγελθεί στον Ο.Α.Ε.Δ. κατά τα άνω (άρθρο 1 " 1 Ν. 2112/20, όπως αντικαταστάθηκε από το άρθρο 1 του Ν. 4558/30).

Αντίθετα, οφείλεται και εδώ αποζημίωση για αναλογία μη ληφθείσας άδειας και επιδόματος άδειας .

Στη συνέχεια παρατίθεται πίνακας του απαιτούμενου χρόνου προμηνύσεως (προειδοποίησης) για την καταγγελία της συμβάσεως εργασίας των υπαλλήλων ανάλογα με το χρόνο υπηρεσίας αυτών (άρθρο 1 Ν. 2112/20, όπως τροποποιήθηκε από το άρθρο 1 του Ν. 4558/30).

ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΕΩΣ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ ΣΕ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΑΠΟΛΥΣΕΩΣ

Χρόνος υπηρεσίας Προειδοποίηση Χρόνος υπηρεσίας Προειδοποίηση ή αποζημίωση ή αποζημίωση

2 μηνών - 1 έτους 1 μηνός	17 ετών συμπεπληρ. 13 μηνών
1 έτους συμπ. 4 ετών 2 μηνών	18 ετών συμπεπληρ. 14 μηνών
4 ετών συμπ. - 6 ετών 3 μηνών	19 ετών συμπεπληρ. 15 μηνών
6 ετών συμπ. - 8 ετών 4 μηνών	20 ετών συμπεπληρ. 16 μηνών
8 ετών συμπ. - 10 ετών 5 μηνών	21 ετών συμπεπληρ. 17 μηνών
10 ετών συμπεπληρωμ. 6 μηνών	22 ετών συμπεπληρ. 18 μηνών
11 ετών συμπεπληρωμ. 7 μηνών	23 ετών συμπεπληρ. 19 μηνών
12 ετών συμπεπληρωμ. 8 μηνών	24 ετών συμπεπληρ. 20 μηνών
13 ετών συμπεπληρωμ. 9 μηνών	25 ετών συμπεπληρ. 21 μηνών
14 ετών συμπεπληρωμ. 10 μηνών	26 ετών συμπεπληρ. 22 μηνών
15 ετών συμπεπληρωμ. 11 μηνών	27 ετών συμπεπληρ. 23 μηνών
16 ετών συμπεπληρωμ. 12 μηνών	28 ετών και άνω 000 24 μηνών

Σύμφωνα με τα παραπάνω αναπτυχθέντα, λοιπόν, εάν η καταγγελία της συμβάσεως εργασίας γίνει χωρίς προειδοποίηση, ο απολυόμενος υπάλληλος δικαιούται αποζημίωση τόσων μηνιαίων μισθών, όσοι είναι οι μήνες προειδοποίησεως και εάν η καταγγελία γίνει κατόπιν προειδοποίησεως, δικαιούται τη μισή της εν λόγω αποζημιώσεως. Η περίπτωση της κατόπιν προειδοποίησεως καταβολής μειωμένης, κατά τα άνω, αποζημιώσεως ισχύει μόνο για τους υπαλλήλους (άρθρα 3 Ν. 2112/20 και 4 Ν. 3198/55) και όχι για τους εργατοτεχνίτες και υπηρέτες.

Η προειδοποίηση (προμήνυση) δεν επιφέρει την λύση της σχέσεως εργασίας. Συνεπώς, ο μισθωτός που αποχωρεί οικειοθελώς κατά τη διάρκεια της προθεσμίας προμηνύσεως θεωρείται ότι λύει ο ίδιος τη σύμβαση και δεν δικαιούται αποζημίωση. Αντίθετα, εάν ο εργοδότης απομακρύνει από την εργασία τον υπάλληλό του κατά τη διάρκεια της προμηνύσεως, υποχρεούται να του καταβάλει ολόκληρη την αποζημίωση. Ο χρόνος της προμηνύσεως δεν λαμβάνεται υπ' όψη για τον καθορισμό της αποζημιώσεως (Α.Π. 2064/86 - ΔΕΝ 1987 σελ. 940).

Η απόλυση των με σχέση ιδιωτικού δικαίου υπαλλήλων του Δημοσίου, των Ο.Τ.Α. και των Ν.Π.Δ.Δ.

Τα της προσλήψεως και απολύσεως του με σχέση ιδιωτικού δικαίου προσωπικού του Δημοσίου, των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοικήσεως και των Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου διαλαμβάνει ο Ν. 993/79 (ΦΕΚ 281/Α/21.12.79). Κατά το άρθρον 49 αυτού, η αποζημίωση λόγω απολύσεως ή καταγγελίας της συμβάσεως εργασίας του άνω προσωπικού καθορίζεται ως ακολούθως:

«α) Δια το προσωπικόν το οποίον έχει συνεχή υπηρεσίαν από ενός έτους μέχρι τριών ετών αι αποδοχαί ενός μηνός, άνω των τριών και μέχρις εξ ετών, αι αποδοχαί δύο μηνών, άνω των εξ και μέχρις οκτών ετών, αι αποδοχαί τριών μηνών και άνω των οκτώ και μέχρι δέκα ετών, αι αποδοχαί τεσσάρων μηνών.

β) Η αποζημίωσις της ανωτέρω περιπτώσεως προσαυξάνεται κατά το ποσόν των αποδοχών ενός μηνός δι' έκαστον συμπεπληρωμένον έτος υπηρεσίας, πέραν των δέκα και μέχρι τριάκοντα ετών.

Ο υπολογισμός της αποζημιώσεως γίνεται βάσει των τακτικών αποδοχών του τελευταίου μηνός υπό καθεστώς πλήρους απασχολήσεως. Κατά τον υπολογισμό της αποζημιώσεως οι μηνιαίοι αποδοχαί δεν λαμβάνονται υπ' όψιν κατά το ποσόν το οποίο υπερβαίνουν το οκταπλάσιον του ημερομισθίου ανειδίκευτου εργάτου, πολλαπλασιαζόμενον επί τον αριθμόν 30».

Ειδικώς, για το προσωπικό των Ο.Τ.Α., το συνδεδεμένο μετ' αυτών με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου, εξοδόθη και ισχύει και ο μεταγενέστερος νόμος 1188/81 (άρθρο 300), που έχει ταυτόσημες διατάξεις.

Στο ανωτέρω προσωπικό, εφόσον κατά τον χρόνο της απολύσεως δικαιούται σύνταξη από το Δημόσιο, δεν καταβάλλεται η ανωτέρω αποζημίωση. Σε ορισμένες περιπτώσεις καταβάλλεται μειωμένη αποζημίωση. Επίσης, το αυτό προσωπικό, εάν δεν υπάγεται για τη χορήγηση συντάξεως στην ασφάλιση του Δημοσίου, όταν συμπληρώσει τις προϋποθέσεις για πλήρη συνταξιοδότηση, μπορεί να αποχωρεί από την υπηρεσία, δικαιούμενο να πάρει το 40% της άνω αποζημιώσεως εφόσον έχει και επικουρική ασφάλιση, αλλιώς το 50% αυτής.

Ο Ν. 993/79 εφαρμόζεται τόσο επί του υπαλληλικού, όσο και επί του εργατοτεχνικού και υπηρετικού προσωπικού.

Δεν φορολογείται ως εισόδημα η αποζημίωση του Ν. 993/79 και του Ν. 1057/80 (έγγρ. Υπ. Οικ. Ε 611/πολ. 8/17.1.81).

Η καταγγελία της συμβάσεως εργασίας (απόλυση) των εργατοτεχνιτών

Η καταγγελία της συμβάσεως εργασίας των εργατών, των τεχνιτών, των υπηρετών και όλων γενικά των μισθωτών που δεν έχουν την υπαλληλική ιδιότητα γίνεται κατά τον ίδιο ακριβώς τρόπο (όπως δηλαδή και των ιδιωτικών υπαλλήλων). Διαφορά υπάρχει μόνο στα εξής δύο σημεία:

Η αποζημίωση που καταβάλλεται στον απολυόμενο υπολογίζεται σε ημερομίσθια και είναι σημαντικά κατώτερη από την αντίστοιχη για τους υπαλλήλους (βλ. σχετικό πίνακα παρακάτω).

Αντίθετα με τα ισχύοντα για τους υπαλλήλους, στους εργατοτεχνίτες και υπηρέτες καταβάλλεται πάντοτε ολόκληρη η αναγραφόμενη στον παρακάτω πίνακα αποζημίωση είτε η καταγγελία γίνει κατόπιν προειδοποιήσεως είτε

άνευ αυτής (άρθρο 1 Ν. 3198/55). Έτσι, προκειμένου περί εργατοτεχνιτών και υπηρετών, η προειδοποίηση επί καταγγελίας της συμβάσεως εργασίας είναι - όσον αφορά την αποζημίωση- χωρίς πρακτική σημασία.

Καταγγελία πριν την συμπλήρωση διμήνου.

Υπ' όψη ότι στην περίπτωση καταγγελίας της συμβάσεως εργασίας αορίστου χρόνου εργατοτεχνίτη, πριν αυτός συμπληρώσει δίμηνη υπηρεσία, δεν οφείλεται σ' αυτόν αποζημίωση. Και στην περίπτωση αυτή, όμως, η καταγγελία πρέπει να γίνει εγγράφως και να αναγγελθεί στον Ο.Α.Ε.Δ.

Όπως φαίνεται στον πίνακα (βλ. σχετικό πίνακα παρακάτω) από 1ης Ιανουαρίου 1994 αυξήθηκε η οφειλόμενη αποζημίωση στον απολυόμενο εργατοτεχνίτη που έχει συμπληρώσει χρόνο υπηρεσίας 15 ετών μέχρι 20 ετών σε 78 ημερομίσθια. Και στον συμπληρώσαντα 20 έτη υπηρεσίας σε 91 ημερομίσθια. Ως χρόνος υπηρεσίας νοείται πάντοτε στο ίδιο (τον τελευταίο) εργοδότη.

Από άλλες διατάξεις μπορεί να προβλέπεται μεγαλύτερη αποζημίωση για ορισμένες κατηγορίες μισθωτών, όπως:

ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΕΩΣ ΕΡΓΑΤΟΤΕΧΝΙΤΩΝ

ΣΕ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΑΠΟΛΥΣΕΩΣ

Οφειλόμενη αποζημίωση

Χρόνος υπηρεσίας ΜΕΧΡΙ 31.12.93 ΑΠΟ 1.1.94

(Πριν την ε.γ.σ.σ.ε. (Μετά την ε.γ.σ.σ.ε.

της 21.3.94) της 21.3.94)

2 μηνών μέχρι 1 έτους 5 ημερομίσθια 5 ημερομίσθια

1 έτους συμπληρωμένου - 2 ετών 7 ημερομίσθια 7 ημερομίσθια

2 έτη συμπληρωμένα - 5 ετών 13 ημερομίσθια 13 ημερομίσθια

5 έτη συμπληρωμένα - 10 ετών 26 ημερομίσθια 26 ημερομίσθια

10 έτη συμπληρωμένα - 15 ετών 52 ημερομίσθια 52 ημερομίσθια

15 έτη συμπληρωμένα - 20 ετών 65 ημερομίσθια 78 ημερομίσθια

20 έτη συμπληρωμένα και άνω 78 ημερομίσθια 91 ημερομίσθια

Θυρωροί πολυκατοικιών. Κατά τον 19ον όρον της από 31.12.88 σ.σ.ε. η αποζημίωση που οφείλεται στον θυρωρό, σε περίπτωση καταγγελίας της συμβάσεως εργασίας αυτού, ανέρχεται στο 1/2 της προβλεπόμενης για τους ιδιωτικούς υπαλλήλους. Βλ. κεφ. 28 παρόντος.

Οι κλητήρες γραφείων, έστω κι αν χρησιμοποιούνται για την κατάθεση ή είσπραξη χρημάτων από τράπεζες ή πελάτες, δεν θεωρείται ότι έχουν την υπαλληλική ιδιότητα. Συνεπώς, απολυόμενοι δικαιούνται αποζημίωση εργατοτεχνίτη (Α.Π. 132/90 - ΛΟΓΙΣΤΗΣ 1991, σελ. 377).

Οικιακοί υπηρέτες, οικόσιτο προσωπικό. Οι διακρίσεις που προβλέπονταν για τους μισθωτούς αυτούς (άρθρο 3 " 1 Β.Δ. 16/18.7.20) καταργήθηκαν με το άρθρο 43 Ν. 1836/89 και τόσο οι οικιακοί υπηρέτες κ.λπ. όσο και οι οικόσιτοι διδάσκαλοι κ.λπ. δικαιούνται την αποζημίωση του εργατοτεχνίτη, αδιάφορα εάν έχουν την υπαλληλική ιδιότητα.

(1) Στο σκεπτικό της υπ' αριθ. 35/88 αποφάσεως της Ολομέλειας του Αρείου Πάγου (ΛΟΓΙΣΤΗΣ 1990, σελ. 220) περιλαμβάνεται η ακόλουθη κρίση:

«Το δικαίωμα του εργοδότη να καταγγείλει την σύμβαση εργασίας μετά από προηγούμενη προειδοποίηση καταργήθηκε σιωπηρώς, ως προς τους μισθωτούς που υπάγονται στην κατά της ανεργίας ασφάλιση, με τη διάταξη του άρθρου 5 παράγρ. 3 του Ν. 3198/55 κατά την οποία η από τον εργοδότη καταγγελία της σχέσεως εργασίας με αυτούς τους μισθωτούς είναι έγκυρη εφόσον γίνει εγγράφως και καταβληθεί η νόμιμη αποζημίωση».

Πρέπει να προβληματίσει η φράση της άνω αποφάσεως που ομιλεί περί σιωπηρής καταργήσεως του δικαιώματος του εργοδότη να καταγγείλει τη σύμβαση με προειδοποίηση, χωρίς να κάνει διάκριση μεταξύ υπαλλήλων και εργατών. Τούτο, γιατί η κατάργηση του δικαιώματος αυτού του εργοδότη - κατά την επικρατούσα μέχρι τότε άποψη- αφορούσε μόνο στους εργατοτεχνίτες.

(2) Εννοείται ότι στην περίπτωση αυτή η αποζημίωση καταβάλλεται αφού παρέλθει ολόκληρος ο χρόνος προμηνύσεως.